

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága

mint felülvizsgálati bíróság

Kfv.X.37.783/2009/6.

A Magyar Köztársaság nevében!

A Legfelsőbb Bíróság mint felülvizsgálati bíróság a F. F. (...) felperesnek - a dr. Gaudi - Nagy Tamás ügyvéd (...) által képviselt M. G. H. és K. E. (...) alperes ellen egyesület felosztatása iránt a Fővárosi Bíróságon 19.P.26.453/2007.számmon indult, és a Fővárosi Ítéltábla 2009. július 2-án kelt 5.Pf.20.738/2009/7.számú ítéletével jogerősen befejezett perében a jogerős ítélet ellen az alperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán - nyilvános tárgyaláson - meghozta az alábbi

í t é l e t e t:

A Legfelsőbb Bíróság a Fővárosi Ítéltábla 5.Pf.20.738/2009/7.számú ítéletét hatályában fenntartja.

A le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Ez ellen az ítélet ellen további felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes kereseti kérelmében a M. G. E. (a továbbiakban: alperes) felosztatását, vagyonának állami tulajdonba adását kérte az egyesülési jogról szóló 1989. évi II. törvény (Etv.) 16.§ (2) bekezdés d.) pontjára hivatkozással. Állította, hogy az alperes által létrehozott, támogatott, annak szervezeti keretei között működő M. G. M. (a továbbiakban: M. G.) tevékenysége mások jogainak, szabadságának sérelmével jár. Utalt a 2007. december 9-i, T-ön, 2008. június 21-én F-on, 2008. szeptember 7-én S-on tartott rendezvényekre, a gárdisták avatására szervezett ünnepségekre, az ott elhangzott beszédek tartalmára, az alperes elnökének illetve tagjainak nyilatkozataira, a gárdisták külső megjelenésére, a demonstrációk megtartásának módjára, céljára. Álláspontja az volt: az események azt igazolják, hogy az alperes tevékenységével a roma és a zsidó kisebbség tagjainak egyenlő emberi méltósághoz fűződő jogát sérti, alkotmányellenes, rasszista nézetek terjesztésének biztosít intézményes kereteket, a M. G. katonai jellege folytán alkalmas mások megfélemlítésére.

Az alperes a kereset elutasítását kérte. Tagadta, hogy felosztatásának a jogszabályban előírt feltételei fennállnának. Azt nem vitatta, hogy az alperes hozta létre a M. G-t, azt pénzügyileg és egyéb módon támogatja, azzal szorosan együttműködik. Állította azonban, hogy az, az alperestől függetlenül, mozgalomként működik. Függetlensége folytán, tevékenységéért

az alperest helytállási kötelezettség nem terheli. Hivatkozott arra is, hogy sem az alperes, sem a M. G. nem folytat mások jogait, szabadságát sértő tevékenységet. Mindkét szerveződés a magyar társadalom számára fontos célok megvalósítása érdekében jött létre, tevékenykedik. A közérdeklődés középpontjában álló kérdések megvitatása, - pl. a vidék közbiztonsága, a "cigánybűnözés" - az azzal kapcsolatosan kifejtett vélemények az alperes feloszlására nem adnak alapot. Hangsúlyozta azt is, hogy a véleménynyilvánítási, gyülekezési és egyesülési jog olyan alkotmányos jogok, amelyek csak alkotmányos célból korlátozhatóak, és szükségesség esetén is a jogkorlátozásnak arányosnak kell lennie. Sem az alperes, sem a M. G. tagjai a gyülekezési jog gyakorlása során emberi méltóságot nem sértettek, véleményük sarkosabb megfogalmazása nem irányult egyetlen kisebbségi csoport ellen. A M. G. tagjainak összetartozását kifejező egyenruhás felvonulása nem járt mások erőszakkal való fenyegetésével, megfélemlítésével.

Az elsőfokú bíróság a felperes keresetének helyt adott, és az alperest feloszlatta. Elrendelte a társadalmi szervezetek bírósági nyilvántartásából való törlését. Megállapította, hogy az alperes bankszámláján lévő készpénz vagyont az állam tulajdonába kerül. Rendelkezett az ennek megfelelően szükséges intézkedések megtételéről.

Határozatának indokolásában kifejtette: az alperes és a M. G. különállása formális, az egymástól függetlenség nem állapítható meg. A M. G-t az alperes hozta létre, annak azóta is pénzügyi, infrastrukturális segítséget nyújt, kapcsolatuk állandó. A közvélemény számára az egyesület és a M. G. egységes képződményként jelenik meg, tevékenységük nem különül el. Az alperes legfőbb tevékenysége a M. G. működtetése, amely az alperesnek a per megindítását követően tett intézkedései ellenére változatlanul fennáll. Az alperesnek ezért a M. G. tevékenységéért felelnie kell.

A M. G. "cigánybűnözés" elleni rendezvényein valójában az etnikai, faji alapon hangoztatott vélemények az egyenlő emberi méltóság alapeszméjét sértették meg. A M. G. illetve az alperes programjává tette az emberek közötti megkülönböztetést. A M. G. ennek kifejezésére több esetben másokat megfélemlítő felvonulásokat tartott. Az Alkotmánybíróság 95/2008 (VII.3.) AB határozatában foglaltakra utalással az elsőfokú bíróság kifejtette, hogy a közösségeknek is van jog által védett méltósága, amelyet az egyesülési jogról szóló 1989. évi II. tv. (Etv.) 2.§ (2) bekezdése is véd.

Az elsőfokú bíróság jogi álláspontja szerint, az egyesülési jog korlátozható akkor is, ha annak gyakorlása során nem valósult meg bűncselekmény, tényleges fizikai erőszak. A szóbeli megnyilvánulások, az erődemonstrációk is járhatnak ugyanis jogsérelemmel. Ismert történelmi események miatt a M. G. egyen ruházata alkalmas bizonyos kisebbséghez tartozók történelmi érzékenységének megsértésére. Civilizált jogállamban az erőszak alkalmazása állami monopólium, amelyet a M. G. - magát a lakosság védelmezőjeként feltüntetve - sem törhet meg.

Az elsőfokú bíróság mindezek mérlegelésével arra következtetett, hogy az alperes a M. G. működése révén meghatározóan olyan tevékenységet folytat, amely ténylegesen sérti egyes kisebbséghez tartozók egyenlő emberi méltósághoz fűződő személyiségi jogait. A véleménynyilvánítás szabadsága ugyanis nem terjed ki az emberek közötti megkülönböztetésre, az emberi méltóság megsértésére. Az Etv. 16.§ (2) bekezdés d) pontja alapján ezért az alperest feloszlatta.

Az elsőfokú bíróság hangsúlyozta ugyanakkor, hogy ítélete közvetlenül nem érinti a M. G-t. Az ugyanis jogi személyiséggel nem rendelkező szerveződés. Mozgalom, amely perbe nem vonható, helyzetére a feloszlítás nem hat ki, arra vonatkozóan egyébként kereseti kérelem sem volt.

Az alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú

bíróság ítéletét helyben hagyta.

Határozatának indokolásában elsődlegesen azt rögzítette: a felperes keresete az alperes részének tartott M. G. felozlatására is irányult. Az elsőfokú eljárásban a bíróságnak ezért elsősorban a M. G. és az alperes önállósága kérdésében kellett állást foglalnia. Az első fokú bíróság - ítéletének rendelkező része szerint, - a kereseti kérelemnek teljes egészében helyt adott. Ebből eredően, az alperes fellebbezése folytán az elsőfokú ítéletnek nem fellebbezett rendelkezése nem volt, azt teljes egészében, az indokolásra is kiterjedően kellett felül bírálni.

A másodfokú bíróság - az alperes állításával ellentétben - úgy ítélte meg, hogy az elsőfokú bíróság a jogvita eldöntéséhez alapul szolgáló tényeket, a bizonyítékok okszerű mérlegelésével állapította meg, a Pp. 206.§ (1) bekezdésében előírtak szerint.

A tényállást ugyanakkor kiegészítette a perbeli megmozdulások helyszíneivel kapcsolatosan, az internetről bárki által hozzáférhető, köztudomású azon tényekkel, amelyek a rendezvények által érintett települések lélekszámára, lakosságának összetételére, a rendezvényeken részt vevő gárdisták számára, a rendezvények helyszínét biztosító rendőri létszámra, valamint arra vonatkoztak, hogy egyik esetben sem történt erőszakos cselekmény e helyszíneken.

Az így kiegészített tényállás alapján a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság érdemi döntésével egyet értett, annak indokolását azonban részben módosította, illetve kiegészítette.

Álláspontja az volt, hogy a M. G. az Etv. 5.§-ában foglaltak szerint - mivel nincs az Etv-ben meghatározott szervezete - nem minősül jogi személyiséggel rendelkező társadalmi szervezetnek. Olyan közösség, amely az alperesi egyesületen, mint anyaszervezeten belül fejti ki a tevékenységét. Ezt támasztja alá az alperes alapszabályának módosítása, amely a korábbi, kulturális egyesületi célokat kiegészítette, és a társadalmi párbeszéd kezdeményezését, nyilvános rendezvények, lakossági fórumok megtartását - egyebek mellett - a közbiztonság kérdésében is célként jelölte meg. Az alperes alapszabály módosításával megjelölt új céljait a M. G. közössége útján kívánta elérni, azok alapvetően a M. G. működésével valósultak meg. Az alperes ezért nem hivatkozhat arra, hogy e szervezeti keretein belüli szerveződés működése nem értékelhető alperesi tevékenységként. A másodfokú bíróság hangsúlyozta: a jogi személyiséggel rendelkező alperes tevékenysége természetes személyek útján valósulhat csak meg. Nincs annak jogi jelentősége, hogy az érintett személyek e tevékenységük során, a jogi személy szervezeti keretein belül csoportba, közösségbe tömörülnek.

A peres iratok alapján egyértelműen megállapíthatónak tartotta azt, hogy a perben vizsgált rendezvények megtartására az alperes szervezésében került sor. Utalt olyan rendezvényre is, amelyre nézve kétséget kizáróan bizonyítottan látta azt, hogy a bejelentő személy, az alperes nevében járt el. A M. G. jogképességének hiánya miatt a másodfokú bíróság nem tulajdonított jogi jelentőséget az alperes és a M. G. között létrejött együttműködési megállapodásnak. Az abban foglaltakat az anyaszervezet és szervezeti egysége közötti feladat- és munkamegosztásként értékelte. Utalt arra is, hogy a megállapodás változatlanul azt tartalmazza, hogy a M. G. az alperes ideológiai-szellemi iránymutatását vallja magáénak, az alperes céljait valósítja meg.

A kifejtettek alapján a másodfokú bíróság arra a következtetésre jutott, hogy a felozlatást kimondó ítélet hatálya szükségképpen kiterjed az alperes mellett az annak szervezeti egységeként működő M. G-ra is. Az egyesület felozlatásával a M. G. közösségében tevékenykedők szervezeti keretei is megszűnnek.

A felosztás törvényi feltételeinek fennállását vizsgálva az ítélőtábla az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában, 1950. november 4-én kelt Egyezmény és az ahhoz tartozó 8 kiegészítő jegyzőkönyv kihirdetéséről rendelkező 1993. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Római Egyezmény) 10., 11., 13., 17. cikkében foglaltak egybevetése alapján azt hangsúlyozta, hogy a Római Egyezményben biztosított jogoknak – így a véleménynyilvánítás szabadságának, a gyülekezés és egyesülés szabadságának – az a társadalmi rendeltetése, hogy a demokrácia intézményeit, illetve a demokráciát védje. A kereset és az ellenkérelem keretei között ezért – álláspontja szerint – azt kellett mérlegelni, hogy az alperes tevékenysége a rendeltetésszerű joggyakorlás keretei között maradt-e, vagy sértette-e mások jogát, szabadságát.

E vizsgálódása során azt állapította meg, hogy a kulturális céllal létrejött alperes, az alapszabályának módosításával célként rögzített, a közbiztonságot általában érintő kérdések megvitatását a gyakorlatban szinte kizárólag a romák által elkövetett bűncselekményekkel foglalkozó, a M. G. által tartott rendezvények útján kívánta megvalósítani. A megmozdulások helyszínéül etnikai feszültségektől terhes olyan kistelepüléseket választott, ahol a közbiztonság fenntartásában hiányosságok voltak. A megjelent gárdisták, a rendezvényt biztosító rendőrök, a község lakóinak számát tekintve a M. G. tagjainak alakzatban történő vonulásai, a gyűlések, az azokon elhangzott beszédek mindenki számára közvetlenül megismerhetők és átélhetők voltak, függetlenül attól, hogy azokon részt kívántak-e venni. A beszédekben a roma és a zsidó népesség a magyarságtól elkülönülő identitásként jelent meg. Az ítélőtábla utalt a t-i, a magyarokkal szembeni cigányterrorról szóló, a s-i, a zsidóságot idegenszívú nemzetvesztőként jellemző beszédekre, továbbá arra, hogy e szónoklatokat vonulások demonstráció, vezényszavak, köszöntések, a gárdisták egyenruhája egészítette ki. E tények bizonyítékeként a periratokhoz csatolt DVD felvételeket – különösen a f-i vonulásról készült képeket – és a M. G. hivatalos honlapján megjelenteket jelölte meg. Rámutatott arra is, hogy e felperes által hivatkozott körülményeket az alperes sem vitatta.

A másodfokú bíróság az alperes tevékenységeként megnyilvánuló, természetes személyek által megvalósított konkrét cselekményeket, magatartásokat, megnyilvánulásokat összességében és jogi szempontból értékelte. Azt vizsgálta, hogy azok az Etv. 2.§ (2) bekezdésében írt, az egyesülési jog gyakorlása során tilalmazott valamely jogsértést megvalósították-e.

Az elsőfokú bíróságtól eltérően – utalva az Alkotmánybíróság 96/2008 (VII.3.) AB határozatára – az emberi méltóság megsértését nem tartotta megállapíthatónak.

Az Emberi Jogok Európai Bíróságának (a továbbiakban: EJEB) joggyakorlata – Sürek és Özdemir – Törökország, Karatas – Törökország, Oberschlick – Ausztria, Nilsen és Johnsen – Norvégia ügyekben hozott ítéletei – alapján rámutatott ugyanakkor arra, hogy a véleménynyilvánítás szabadsága a gyűlölködő kijelentésekre csak addig terjed ki, amíg azok nem alkalmasak erőszak szítására. A V. – Magyarország ügyben hozott ítélet alapján utalt arra is, hogy az öltözködés útján, jelképek, szimbólumok használatával az eszmék kifejezésére a véleménynyilvánítás szabadságának keretei között akkor is van mód, ha azok olyan rendszerhez kapcsolódnak, amelynek felidézése kellemetlen érzéseket keltenek kívülállóknak. A menetelés, a nyilvános felvonulás joga a részt vevőket, illetve a szervezőket a gyülekezési jogukból eredően megilleti.

A másodfokú bíróság az alperest megillető joggyakorlás módjának vizsgálata során rámutatott arra, hogy az alperes a rendezvények helyszínéül tudatosan kislélekszámú, romák által is jelentős számban lakott településeket választott. A szónoklatokban kifejeződő üzenetek lényege az volt: ha a cigányterror magyar áldozatait a rendőrség megvédeni nem tudja, a M. G. majd azt megteszi. Ezáltal egy, az alperes szerint fontosnak

tartott társadalmi probléma megvitatására nem demokratikus fórumon, párbeszéd keretei között került sor. Az alperes által képviselt véleményt félkatonai erődemonstráció keretében deklarálták. A rendezvények helyszínein az erőszak közvetlen, egyéni jogok sérelmével is fenyegető veszélye fennállt. Az érintett roma közösséghez tartozók kénytelenek voltak megfélemlítve - un. "foglyul ejtett közönséggént" - a rendezvényeken felszólalók véleményét végig hallgatni, a közlés elől nem volt módjuk kitérni.

A másodfokú bíróságnak az volt a véleménye, hogy egy demokratikus társadalomban valamely közérdekű kérdés megvitatását kezdeményező csoport nem kényszeríthet másokat a vitában való részvételre, nem határozhatja meg a részvétel formáját, módját.

Abból a tényből, hogy - a nagyszámú rendőri jelenlétre is tekintettel - ténylegesen nem következett be erőszak, az erőszak veszélyének fenn nem állására következtetni nem lehet. E veszély fennállását igazolja többek között, hogy a perben vizsgált egyik rendezvény szervezője, maga kérte az esemény jellege miatt a rendőri biztosítást, holott a gyülekezési jogról szóló 1989. évi III. törvény (Gytv.) 11.§ (1) bekezdése alapján a rend biztosításáról neki kellett volna gondoskodnia. A másodfokú bíróság szerint ugyancsak erre utal az alperes törvényes képviselőjének az a kijelentése, miszerint ha az O. C. Ö. elnöke megjelenik a rendezvényeken, mindig kialakul valamilyen konfliktus, ezért felszólította őt az azoktól való távolmaradásra. Az alperes rendezvényein az erőszak reális veszélye miatt tehát nem túrték el az ellentüntetést, holott a véleménynyilvánítás szabadsága a tüntetővel szembeni ellentüntetést is megilleti.

A másodfokú bíróság hangsúlyozta, hogy a közbiztonsággal kapcsolatos kérdésekre való figyelemfelkeltés alperes által választott módja a konfliktusok megoldását nem segíti, hanem azokat gerjeszti. Az alperes rendezvényei a demokrácia lényegéhez tartozó közrendet és köznyugalmat közvetlenül támadták. Az alperes tevékenysége folytán a rendezvények helyszínén lakók közül azoknak, akik a gyűléseken nem kívántak részt venni, de azok megtartását megfélemlítve mégis kénytelenek voltak elszenvedni, sértette a Római Egyezmény 5. cikke által védett biztonsághoz és szabadsághoz való jogát.

A másodfokú bíróság kifejtette azt is, hogy az alperes gyűlésein elhangzott szónoklatok, különösen az akkori gárda főkapitánynak a sárbogárdi, a zsidó népcsoporttal szembeni fajgyűlölő beszéde, a cigányságra vonatkozó kirekesztő kijelentései olyan megnyilvánulások voltak, amelyekre a Római Egyezmény 10. cikkében biztosított véleménynyilvánítás szabadságának védelme nem terjed ki. Álláspontjának alátámasztásaként utalt az EJEB KPD-Németország, Glimmerverband, Hegenbebeek-Hollandia, Jersild-Dánia ügyekben hozott ítéleteiben is kifejeződő, ezzel azonos jogértelmezésére.

Rámutatott: a Római Egyezmény 10-11. cikkében írt véleménynyilvánítás, illetve gyülekezés és egyesülés szabadsága más alapjog - például az 5.cikk szerinti szabadsághoz, biztonsághoz való jog - vagy az Alkotmány 2.§ (1) bekezdésében rögzített, a demokratikus jogállam elvének, a Római Egyezmény 17.cikke szerinti joggal való visszaélés tilalmának érvényesülése céljából korlátozható.

Az alperesnek a M. G. közösségének működése révén megnyilvánuló tevékenysége, az Etv.2.§(2)bekezdésében írtak szerint, mások jogának, szabadságának megsértésével járt. Az Etv.16.§ (2) bekezdése alapján ezért az alperes felosztatását a jogsértés súlyával arányban állónak, az elérendő törvényes cél érdekében szükségesnek tartotta. Utalt rá, hogy az Etv. 2.§ (2) bekezdésében írtak szerinti jogsértés megvalósulása esetén, a felosztatás elrendelése törvényi előírás szerint kötelező, a jogalkalmazót mérlegelési jog nem illeti meg. E szankció alkalmazása megfelel egyébként Magyarország nemzetközi kötelezettség vállalásainak, amelyekkel a belső jog is összhangban áll, az Alkotmány 7.§(1) bekezdésében lefektetettek szerint.

A másodfokú bíróság érvelésében hivatkozott az 1969. évi 8. számú

törvényerejű rendelettel kihirdetett, a faji megkülönböztetés valamennyi formájának kiküszöböléséről New Yorkban, 1965. december 21-én elfogadott nemzetközi egyezmény (New Yorki Egyezmény) 4. Cikk b) pontjában és 6. Cikkében foglaltakra is, és az azzal összhangban született a nemzeti és etnikai kisebbségek jogairól szóló 1993. évi LXXVII. törvényre. Ez utóbbi törvény 4.§ (1) bekezdés a) pontja szerint a Magyar Köztársaság tilalmaz minden olyan magatartást, amely a kisebbségnek a többségi nemzetből való kirekesztését, elkülönítését célozza, vagy eredményezi.

Álláspontját összefoglalva hangsúlyozta: a faji megkülönböztetés és kirekesztés jogszabály által tiltott magatartás. A tilalom célja az alkotmányos rend alapját képező egyenlő méltóság megvédése. A faji megkülönböztetés és kirekesztés a demokratikus rendet alapjaiban támadja, ezért, amint az, az Emberi Jogok Európai Bíróságának gyakorlatából is kitűnik, beavatkozást igényel, és a New Yorki egyezmény szerint betiltással (felosztatással) szankcionálható. A mások jogai és szabadsága megvédésére az alperes felosztatása a jogszabályok szerinti egyetlen alkalmas és lehetséges eszköz, ami arányban áll a törvényes céllal.

Az alperes a jogerős ítélettel szemben felülvizsgálati kérelmet nyújtott be. Elsődlegesen a támadott határozat hatályon kívül helyezését, az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását és a kereset elutasítását kérte. Másodlagos kérelme a jogerős ítélet indokolásában írt, annak a megállapításnak a mellőzésére irányult, hogy az alperes felosztatása szükségképpen a M. G-ra is kihat, mivel az, az alperes szervezeti egysége.

Előadta, hogy a jogerős ítélet sérti a bizonyítékok okszerű mérlegelésére vonatkozó Pp. 206.§ (1) bekezdését, a Pp. 3.§ (5) bekezdését, a társadalmi szervezetnek nem minősülő, magánszemélyek által létre hozott közösség fogalmát meghatározó Etv.5.§-t. A M. G. ugyanis az alperesnek nem szervezeti egysége, ezért annak tevékenységéért nem felelős. Az alperes utalt a tárgyaláson meghallgatott azoknak a tanuknak a vallomására, akik - álláspontja szerint - bizonyították, hogy nem játszott meghatározó szerepet a M. G. személyi döntésében. Állította, hogy elnökségének határozatával a M. G-t csak létrehozta, de azt végül nem integrálta a szervezetébe. E közösség létrehozása, támogatása, a vele való együttműködés nem változtat az alperes és a M. G. különállásán. A 2008. szeptember 14-én tartott együttes vezetői értekezleten alperes elnöke részéről elhangzott nyilatkozatot az eljáró bíróságok tévesen értelmezték. Az alperes vitatta ez utóbbi ülésről készült felvétel perben való felhasználásának jogszerűségét is. Előadta azt is, hogy a M. G. honlapját magánszemély működteti, arra az alperesnek befolyása nincs. Az eljáró bíróságok ezért a honlapon megjelentekből tévesen következtettek az egyesület és a M. G. szervezeti összefonódására.

Az alperes tévesnek tartotta az egyesület és a M. G. között létrejött megállapodás, az ügyészszégi felszólalásra végrehajtott egyesületi alapszabály módosítás tartalmának értelmezését. Arra hivatkozott, hogy maga az alapszabály sem utal arra, hogy a M. G. az egyesület része lenne, továbbá, hogy rövid időszaktól eltekintve a két szerveződés között személyi átfedés sem állt már fenn.

A felülvizsgálati kérelem szerint a jogerős ítélet az Etv. 16.§ (2) bekezdés d) pontját is sérti, mivel a tőle szervezetileg független közösség tagjainak cselekményeiért az egyesületet felelősség nem terhelheti. Tagadta egyébként, hogy a M. G. sértette mások jogait és szabadságát. Tévesnek tartotta azt a megállapítást is, hogy az egyesület a céljait a M. G-n keresztül kívánta illetve kívánja megvalósítani, valamint hogy a terhére értékelt t-i rendezvény az alperes rendezvénye volt.

Az alperes álláspontja szerint a jogerős ítélet sérti az Alkotmány demokratikus jogállamiságot deklaráló 2.§ (1) bekezdésének, az alapvető emberi jogok elismerését, védelmét, tiszteletben tartását kimondó 8.§ (1) bekezdésének, a véleménynyilvánítás szabadságát biztosító 61.§ (1)

bekezdésének, az egyesülési jog gyakorlását lehetővé tevő 63.§ (1) bekezdésének rendelkezéseit is. Ellentétes továbbá az egyesülési jog szabadságát biztosító Etv. 1.§-ával, és 2.§ (1)-(3)bekezdésével, a gyülekezési és egyesülési jogról, valamint annak lehetséges korlátozásáról rendelkező Római Egyezmény 11.Cikkével, az ugyan e tárgyban, az 1976. évi 8. számú törvényerejű rendelettel kihirdetett, az Egyesült Nemzetek Közgyűlése XXI. ülészakán, 1966. december 16-án elfogadott Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmányának (PPJNE) 22.Cikkével is.

Vitatta, hogy a M. G. a tevékenységével, a rendezvényekkel érintett településeken a közrendet és a köznyugalmat támadta, megsértve ezzel a rendezvényeken részt nem vevő lakók biztonságához és szabadsághoz való jogát is. Tévesnek ítélte azt az álláspontot, hogy a szónoklatok tartalmára, az egyenruha viselésére, az alakzatban vonulásra, a vezényszavaknak, a közönségeknek összehatására hivatkozással a véleménynyilvánítási, gyülekezési és egyesülési jog korlátozható. Állította, hogy a demonstrációk alatt nem állt fenn az erőszak közvetlen, egyéni jogok sérelmével fenyegető veszélye. Véleménye az volt, hogy a rendezvényeken nem vitásan sarkos megfogalmazásokkal, mondanivalójukat külsőségekkel is megerősítve, de fontos társadalmi problémákra - a "cigánybűnözésre", a magyar-cigány együttélés gondjaira - hívták fel a figyelmet a részt vevők. T-ön és F-on a közbiztonságot fenyegető bűnözés ellen, illetve az azzal szembeni fellépés érdekében kívántak szót emelni. G-ön ugyanakkor az elégtelen rendőri intézkedés miatt kellett fellépni egy, a helyi cigányság tagjai által fenyegetett magyar házaspár érdekében.

Kifejtette: az erőszak közvetlen veszélye nem következik abból, hogy a t-i rendezvény szervezője rendőri biztosítást kért. Ez a Gytv. hatálya alatt álló gyűlések szokásos velejárója. Az erőszak közvetlen veszélyére az sem utal, ha egy rendezvény ellentünetést gerjeszt, vagy ha az elhangzottak mások érzékenységét esetleg sértik.

Az alapjogok korlátozhatósága tekintetében nem tulajdonított jogi jelentőséget a helyszínnek, a település méretének, a lakosság számának. Kifejtette: a rendezvényekkel érintett községek lakói nem kerülhettek a "fogyul ejtett közönség" helyzetébe, mivel senki nem volt elzárva attól, hogy a házában maradjon, és a demonstrációktól távol tartsa magát. A gyülekezési és a véleménynyilvánítási jog természetéből fakadónak tartotta, hogy azok gyakorlása során korlátozódhat a környéken lakók szabad mozgása, a zaj zavarhatja őket, az elhangzott vélemények tartalma felháborodást válthat ki, mindezt azonban az ott lakók kötelesek tűrni.

Az alperes tagadta, hogy a rendezvényeken kirekesztő, fajgyűlöletre utaló, a demokratikus rendet támadó, uszító, megfélemlítő kijelentések hangzottak volna el.

Véleménye az volt: egy demokratikus jogállamban egymással szemben álló vélemények együtt járhatnak a köznyugalom megzavarásával. Az alkotmányos alapjogok korlátozására erre hivatkozással azonban nem látott jogi lehetőséget. A közrendet és a köznyugalmat, valamint a biztonságához és a szabadsághoz való jogot olyan általános jogi kategóriáknak tartotta, amelyekre hivatkozással az egyesület feloszlatásának nem lehet helye. Az Alkotmánybíróság határozataiban kifejeződő jogértelmezésre utalva állította, hogy az alapjog - annak szükségessége esetén - csak más alapjog, alkotmányos érték védelme érdekében korlátozható és a korlátozásnak a törvényes cél érésére alkalmasnak, azzal arányosnak kell lennie.

Az alperes kifejtette azt is, hogy az esetlegesen megállapításra kerülő, mások jogait sértő alperesi működés esetén is a felosztatást aránytalan súlyú szankciónak tartja. Az Etv. 14.§ (1) bekezdése értelmében törvényességi felügyeletet ellátó felperesnek ugyanis a fokozatosság elvét érvényesítve egyéb ügyészi eszközöket, például a felszólalást kellett volna igénybe vennie perindítás helyett.

Az alperes a Római Egyezmény 11. Cikkének megsértését az EJEB joggyakorlatára hivatkozással, egy-egy eseti döntést is ismertetve kívánta bizonyítani. Állította, hogy az egyesületi jog absztrakt veszélyeztetés, illetve erőszakmentes párbeszéd mellett tartott rendezvények esetén nem korlátozható. Ez a következtetés vonható le a Stankov és az Iliden Egyesült Macedónia - Bulgária, az Egyesült Kommunista Párt és mások - Törökország, a Szabadság és Demokrácia Pártja (ÖZEDP) - Törökország, a Szocialista Párt és mások - Törökország, a V. - Magyarország, a "Radjo" Polgárok Egyesülete & Paunkovski - Macedon Köztársaság (FYROM) ügyben hozott ítéletekből is.

Összefoglalva jogi álláspontját, az alperes azt hangsúlyozta, hogy sem az egyesület, sem, a tőle független mozgalom működése, sem absztrakt módon és elvi lehetőségként, sem konkrétan és reálisan nem járt és jár mások jogainak és szabadságának sérelmével, illetőleg olyan szintű sérelmével, amely a felosztatást indokolttá tenné.

Az alperes másodlagos felülvizsgálati kérelmét a Pp. 253.§ (3) bekezdésére hivatkozva azzal indokolta, hogy arra irányuló fellebbezés hiányában a másodfokú bíróságnak nem lett volna jogi lehetősége az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásában kifejtett azon jogi következtetés megváltoztatására, mely szerint az alperes felosztatása a Magyar Gárdát nem érinti.

A felperes a felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályban fenntartását kérte. Hivatkozott arra, hogy a felülvizsgálati eljárás során nincs helye a bizonyítékok felülmérlegelésének. Előadta, hogy az alperes állításával ellentétben, az eljáró bíróságok a bizonyítékok okszerű mérlegelésével állapították meg, hogy az alperes legfőbb tevékenysége a M. G. létrehozása, működtetése, érdemi irányítása, pénzügyi támogatása volt. Mind az alperes, mind a M. G. tevékenysége objektíve alkalmas mások jogainak megsértésére. Rendezvényeik a roma társadalom tagjaiban félelmet, a társadalomban feszültséget keltenek. Az alperes és a szorosan hozzá kapcsolódó M. G. tevékenysége nem egyeztethető össze az Alkotmány, az Etv., a Magyar Állam nemzetközi szerződésekben vállalt kötelezettségeivel, ezért az Etv.16.§ (2) bekezdés d) pontja alapján az alperes felosztatására törvénytárgyalás nélkül került sor.

A felperes a másodlagos felülvizsgálati kérelemre előadta, az egyesület és a M. G. tevékenysége egymástól nem különíthető el. A jogerős érdemi döntés ezért - felperesi fellebbezés hiányában is - kihat a M. G-ra is.

A Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta, és megállapította, hogy az, az alábbiakra tekintettel nem jogszabálysértő.

A Pp. 270.§ (2) bekezdés értelmében a jogerős ítélet vagy az ügy érdemében hozott jogerős végzés felülvizsgálatát a Legfelsőbb Bíróságtól - jogszabálysértésre hivatkozással - a fél, a beavatkozó, valamint a rendelkezés reá vonatkozó része ellen az kérheti, akire a határozat

rendelkezést tartalmaz. A Pp-nek e rendelkezése értelmében tehát a felülvizsgálati eljárás csak akkor vezethet sikerre, ha a kérelmet előterjesztő fél egyrészt jogszabálysértésre hivatkozik, másrészt azt, a felülvizsgálati bíróság is alaposnak ítéli meg. A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati kérelem elbírálása során a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján dönt. A felülvizsgálati eljárásban a bizonyítékok felülmérlegelésének, további bizonyítás felvételének nincs helye. (BH 2002.29.) Jogszabálysértést azonban a bizonyítékok kirívóan okszerűtlen vagy a logika szabályaival ellentétes mérlegelése is megalapozhat. (BH 1999.44.)

Az alperes felülvizsgálati kérelme alapján a Legfelsőbb Bíróságnak az alábbi körülményeket kellett vizsgálnia:

- Az elsőfokú ítélet indokolásában kifejtett állásponttal szemben, jogosult volt-e a másodfokú bíróság felperesi fellebbezés/csatlakozó fellebbezés hiányában azt megállapítani, hogy a M. G. az alperes - mint anyaszervezet - részeként működő olyan közösség volt, amelyre az ítélet hatálya közvetlenül kiterjed.
- Amennyiben igen, okszerűen jutott-e arra a ténybeli következtetésre, hogy az alperes, mint anyaszervezet, magában foglalta a M. G-t, mint közösséget is, ezért a felosztatást kimondó ítélet hatálya kényszerűen mindkét szerveződésre kiterjed,
- Amennyiben az azonosságnak ez a megállapítása elfogadható is lenne, az alperes, illetve a szervezeti kereteibe tartozó M. G. működése járt-e mások jogainak, szabadságának megsértésével, figyelemmel az Alkotmányra, az Etv-re, Gytv-re, a nemzetközi egyezményekre, és az EJEB gyakorlatára,
- Mely jogok megsértésére került sor,
- A jogsérelem valóban olyan mértékű-e amely az alperes felosztatását kellett, hogy eredményezze.

A Pp. 228.§ (4) bekezdése értelmében a határozat jogerőre emelkedésére a kellő időben benyújtott fellebbezésnek, illetőleg csatlakozó fellebbezésnek halasztó hatálya van. Ha azonban a fellebbezésre jogosult a határozatnak csak valamely része vagy valamely rendelkezése ellen él fellebbezéssel (csatlakozó fellebbezéssel), a határozatnak a fellebbezéssel (csatlakozó fellebbezéssel) nem érintett része (rendelkezése) jogerőre emelkedik. A Pp-nek ez a rendelkezése tehát lehetővé teszi, hogy a jogorvoslati kérelem kizárólag az ítélet indokolása ellen irányuljon. Az alperes felülvizsgálati kérelme alapján ezért vizsgálni kellett, szükség volt-e külön jogorvoslati kérelemre - fellebbezésre vagy csatlakozó fellebbezésre - ahhoz, hogy a másodfokú bíróság döntése egyben a M. G. felosztatását is maga után vonhassa, arra is kiterjedjen.

Az első-és a másodfokú bíróság a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján egyezően jutott arra a következtetésre, hogy a M. G. nem társadalmi szervezet, nem tömegszervezet, hanem az Etv. 5. §-a alapján magánszemélyeknek az egyesülési jog alapján létrehozott közössége. Az első fokú bíróság megállapította azt is, hogy a M. G. az alperessel rendkívül szoros összefüggésben - szimbiózisban - működik. Az alperes a tevékenységét lényegében a M. G. tevékenységén keresztül fejti ki, e működés azonban jogsértő. A másodfokú bíróság ezt a "szimbiózist" minősítette akként, hogy a M. G. az alperes szervezeti egysége (a közösség az anyaszervezet részeként működik).

A jelen eljárás tárgyát képező jogerős ítéletben megállapított tényállást a másodfokú bíróság csak az események helyszínének ismertetésével egészítette ki. Nem változtatott azonban a tényállásnak azon a részén, amelynek alapján az alperes és a M. G. szervezeti összefonódását megállapította. Azonos tények alapján jutott az első fokú bíróságtól eltérően arra a jogi következtetésre, hogy az alperes felosztatása kényszerű módon a Magyar Gárdára is kihat. Miután a jogvitának az is tárgya volt, hogy milyen a kapcsolat a két szerveződés között, és a kapcsolatra tekintettel az alperesnek helyt kell-e állnia a M. G. tevékenységéért, a másodfokú bíróság

külön felperesi fellebbezés hiányában sem volt elzárva annak megállapításától, hogy a M. G. az alperes szervezetének része. Ennek pedig csak az lehetett az okszerű következménye, hogy az alperes felosztatása szükségképpen érinti a M. G. létét is.

Az első fokú bíróság ítéletét az alperes teljes terjedelmében támadta. A másodfokú bíróság ezért nem volt elzárva attól, hogy az érdemi döntés alapjául felhozott indokokat is teljes terjedelmében felülbírálja, és helybenhagyó határozatát részben eltérő, a jogszabályoknak megfelelő indokolással hozza meg. Ítélete az alperes által megjelölt Pp. 253.§ (3) bekezdését nem sérti. A Legfelsőbb Bíróság utal arra, hogy az alperes által hivatkozott BH 2008.27. számú jogesetet ebben az ügyben nem lehetett irányadónak tekinteni. A hivatkozott jogesetben a másodfokú bíróság az első fokú bíróság által nem vizsgálta, és jogilag nem minősített, valamint az ítélet által nem tartalmazott, ily módon jogorvoslati kérelemmel sem támadott tényállási elem alapján hozta meg - a felülvizsgálati határozat szerint jogszabálysértő - ítéletét.

A megelőzően kifejtettek szerint a perben eldöntendő alapkérdés volt, hogy az alperes és a M. G. egy és ugyanazon, vagy - nem vitatott szellemi összefonódásuk ellenére, - egymástól különálló szervezet-e, a jogi személyiséggel rendelkező alperesi egyesület mellett miként lehet minősíteni a M. G-t, amelyet az alperes az eljárás során következetesen mozgalomként jelölt.

Az Etv. nem ismeri a "mozgalom"-nak, mint akár jogi személyiséggel rendelkező, akár azzal nem bíró szervezetnek a fogalmát. A mozgalom nem jogi kategória, e szó adott esetben egy természetes személyekből álló szerveződést jelöl.

A másodfokú bíróság az Etv. 5.§.-ának, valamint az ehhez fűzött törvényi indokolásnak az elemzése után jutott arra a következtetésre, hogy a M. G. az egyesülési jog alapján létrehozott olyan közösség, amely - a működés egyik lehetséges változataként, - az anyaszervezeten - az alperesen - belül fejti ki tevékenységét. Részletesen elemezte, hogy erre a megállapításra milyen tények alapján jutott. (Az alperes alapszabályában rögzített egyesületi célok kiegészítése a M. G. tevékenységének megfelelően, az alperesi célok megvalósítása alapvetően a M. G. útján, a M. G. pest megyei kapitányának alperes nevében történő eljárása az alperes által elhatározott rendezvény bejelentésekor, stb.).

A felülvizsgálati bíróság osztja a másodfokú bíróságnak az ismertetett tények alapján az alperes és a M. G. összefonódásának megállapítására vonatkozó álláspontját, amelyet kifejezetten alátámasztanak a kettőjük, 2008. szeptember 14-én megtartott közös értekezletén elhangzottak. Még abban az esetben is, ha a közös értekezletről készült felvételen rögzítetteket nem lehetne bizonyítékként figyelembe venni, a másodfokú bíróság által megállapított tényeket teljes egészében alátámasztják az ezt követően készült interjúkban, közleményekben elhangzott kijelentések. Ezekben az alperes elnökének, és a M. G. volt főkapitányának a nyilatkozatából egyértelműen kitűnik, hogy mi okozta a M. G-n belüli, illetve a M. G. és az alperes közötti konfliktusokat. Az alperes, mint a M. G. létrehozója továbbra is meg kívánta tartani irányító, befolyásoló szerepét, míg a leváltott főkapitány a teljes függetlenedést tűzte ki célul.

A b.hu honlapról 2008. szeptember 23-án letöltött, az alperes elnökétől, V. G-től származó nyilatkozat szerint nem lehet tudni, hogy miért volt fontos a főkapitánynak a leválás, arról szavaztak, hogy az Egyesület továbbra is a Mozgalom szellemi, ideológiai iránytűje marad. Az alperes elnöke arra a kérdésre, hogy széteshet-e a G., azt válaszolta: mindenki csináljon magának olyan mozgalmat, amelyet akar, akik nem akarnak ennek a

családnak a tagjai maradni, azokat nem lehet erőszakkal marasztalni. "Nem fogom tétlenül nézni, hogy lezüllesztik" a G-t.

A m.hu honlapról 2008. szeptember 25-én letöltött, D. I-nal készült interjú szerint: A M-nak pártok és határok felettivé kell válnia. Ez nyilván megkérdőjelezi annak az egyesületnek a jogosultságát, amelynek tagjai gyakorlatilag lefedik a J. vezetőségét. Az E., és ezen keresztül a J. is jogot formál arra, hogy a M-t a saját céljaira felhasználja. V. G. kijelentette, hogy mindent megtesz annak érdekében, hogy a M. a számára nem megfelelő irányba ne mozdulhasson el.

Az említett közös értekezleten kiadott és nyilvánosságra hozott együttműködési megállapodás, amelyben a két formáció különállását kívánták deklarálni, az alperes és a M. G. összefonódásának megcáfolására nem volt alkalmas. Ez a megállapodás változatlanul azt hangsúlyozza, hogy őket szoros, eltéphetetlen családi kötelékek fűzik össze, a G. az E-re, mint szülő atyjára tekint. Az E. továbbra is vállalja a gárdisták országos avatásának költségeit, az E. és a G. tagjai rendszeresen részt vesznek egymás ülésein stb.

A megelőzően ismertetettek alapján, a Pp. 206.§ (1) bekezdésének, illetve 3.§ (5) bekezdésének megsértése nélkül, helytállóan jutott a másodfokú bíróság arra a következtetésre, hogy a M. G. az alperesi egyesületen belül fejtette ki tevékenységét, annak ideológiai iránymutatása mellett az alperes és a M. G. tevékenysége tehát egy megítélés alá esik. Akkor is ez a helyzet, ha az eredeti elképzelések szerinti oly módon való tagozatkénti integrálás, melynek eredményeként a M. G. tagjai az alperes pártoló tagjaivá váltak volna, az időközben megindult peres eljárásra tekintettel már nem mutatkozott célszerűnek, így azt nem valósították meg.

A per további alapkérdése az volt, hogy az alperes működésének keretei között tevékenykedő természetes személyek véleménynyilvánítási, egyesülési, illetve gyülekezési jogukat miként gyakorolták, annak során történt-e olyan jogsértés, amely jogkövetkezményeket vonhatott maga után. Elengedhetetlen volt annak vizsgálata, hogy az említett szabadságjogok gyakorlása során átlépték-e azt a határt, amely miatt felmerült a beavatkozás szükségessége.

A Római Egyezmény a bevezető részében rögzíti, hogy az igazság és a béke, mint az alapvető szabadságok alapjai fenntartásának legjobb eszköze egyrészt a hatékony politikai demokrácia, másrészt azoknak az emberi jogoknak a közös felfogása és tiszteletben tartása, melyeken ezek a szabadságok alapulnak. Ennek megfelelően a 10. cikk 1. pontja kimondja, hogy mindenkinek joga van a véleménynyilvánítás szabadságához. Ez a jog magában foglalja a véleményalkotás szabadságát és az információk, eszmék megismerésének és közlésének szabadságát országhatárokon tekintet nélkül és anélkül, hogy ebbe hatósági szerv beavatkozhasson. A 2. pont szerint azonban e jogok nem korlátozhatatlanok. A kötelezettségekkel és felelősséggel együtt járó szabadságok gyakorlása a törvényben meghatározott olyan alakszerűségeknek, feltételeknek, korlátozásoknak vagy szankcióknak vethető alá, amelyek szükséges intézkedéseknek minősülnek egy demokratikus társadalomban a nemzetbiztonság, a területi sértetlenség, a közbiztonság, a zavargás vagy a bűnözés megelőzése, a közegészség vagy az erkölcsök védelme, mások jó hírneve vagy jogai védelme, a bizalmas értesülés közlésének megakadályozása, vagy a bíróságok tekintélyének és pártatlanságának fenntartása céljából.

Hasonlóan rendelkezik a PPJNE 18. cikk 1. pontja is, miszerint mindenkinek joga van a gondolat, a lelkiismeret és a vallás szabadságára, illetve gyakorlására. A 3. pont értelmében e jogok gyakorlása úgyszintén nem korlátozhatatlan. A jogok gyakorlását törvényben megállapított olyan korlátozásoknak lehet alávetni, amelyek a közbiztonság, a rend, a közegészség, az erkölcs, vagy mások alapvető jogai és szabadságai védelmének érdekében szükségesek.

A New Yorki Egyezmény 1. cikk 1. pontja szövegében a "faji megkülönböztetés" kifejezés minden olyan különbségtételt, kizárást, megszorítást vagy előnyben részesítést jelent, amelynek alapja a faj, a szín, a leszármazás, a nemzetiségi vagy etnikai származás, és amelynek célja vagy eredménye politikai, gazdasági, társadalmi, kulturális téren vagy a közélet bármely más terén az emberi jogok és alapvető szabadságjogok elismerésének, egyenrangú élvezetének vagy gyakorlásának megsemmisítése vagy csorbítása. A 2. cikk 1. pontja értelmében a részes államok elítélik a faji megkülönböztetést, és vállalják, hogy a faji megkülönböztetés minden formája kiküszöbölésének és az összes fajok közötti megértés előmozdításának politikáját minden alkalmas eszközzel haladéktalanul folytatják. Ebből a célból a b) alpont alapján minden részes állam vállalja, hogy semmilyen személy vagy szervezet által alkalmazott faji megkülönböztetést nem támogat, nem védelmez és nem segít, illetve az e) alpontnak megfelelően minden részes állam vállalja, hogy adott esetben ellenszegül mindannak, ami a faji megosztás erősítésére irányul.

Helyesen utalt arra a másodfokú bíróság, hogy a véleménynyilvánítás szabadsága manifesztálódhat öltözködésben, különböző jelek, szimbólumok használatában, a gyülekezési jog pedig kiterjed a nyilvános menetelés, felvonulás jogára is. (Gytv. 1. § : A gyülekezési jog mindenkit megillető alapvető szabadságjog, amelyet a Magyar Köztársaság elismer, és biztosítja annak zavartalan gyakorlását; 2. § (1) bekezdés: a gyülekezési jog gyakorlása keretében békés összejövetelek, felvonulások és tüntetések (a továbbiakban együtt: rendezvény) tarthatók, amelyeken a résztvevők véleményüket szabadon kinyilváníthatják; (2) bekezdés: a rendezvény résztvevői jogosultak a közösen kialakított álláspontjukat az érdekeltek tudomására hozni; (3) bekezdés: a gyülekezési jog gyakorlása nem valósíthat meg bűncselekményt vagy bűncselekmény elkövetésére való felhívást, valamint nem járhat mások jogainak és szabadságának sérelmével.)

Az eldöntendő kérdés az volt, hogy e jogok gyakorlása mi módon valósult meg az alperes rendezvényein. A véleménynyilvánítás szabadsága ugyanis konkurálhat más olyan jogokkal, amelyeket akár az Alkotmány, más jogszabályok, vagy a Magyarországot is kötő nemzetközi egyezmények szerint is garantálni kell. Az Alkotmánybíróság is utalt több határozatában arra, (L.14/2000 (V.12.) AB határozatot, amely visszautalt a 30/1992 (V.26.) AB határozatban kifejtett elvekre) hogy a véleménynyilvánítás szabadságának addig van helye, amíg az, az emberek egyenlőségét, méltóságát nem sérti, nem vezet diszkriminációra, nem ellentétes a lelkiismereti és vallásszabadsággal, és nemzeti, etnikai kisebbségeket nem sért. A faji, etnikai, nemzetiségi, vallási szempontú alsóbb-vagy felsőbbrendűséget hirdető nézetek, a gyűlölködés, megvetés, kirekesztés eszméinek terjesztése az emberi civilizáció értékeit veszélyeztetik. A 18/2004 (V.25.) AB határozat szerint a szélsőséges nézetek esetében sem pusztán a vélemény tartalma, hanem a közlés közvetlen, belátható következménye alapozza meg a véleménynyilvánítás (szólásszabadság) korlátozását.

Az alperes rendezvényeinek a fenti elvárások és szempontok szerinti vizsgálata során helyesen jutott a másodfokú bíróság arra a következtetésre, hogy az egyes rendezvényeket, és azok lehetséges hatásait a maguk összességében kellett vizsgálni. Egy adott rendezvényen elhangzott kijelentések és beszédek hatása nyilvánvalóan felerősödhet, vagy eltérő lehet attól függően, hogy milyen lélekszámú, és lakosságát illetően milyen etnikai, faji összetételű településen hangzanak el, a rendezvényeket milyen külsőségek, és részvételi arány mellett tartják meg, a rendezők a szükségképpen kiváltott érzelmeket, vagy indulatokat miként tudják, vagy tudják-e megfelelően kezelni.

Az alperes által szervezett t-i rendezvényen, amelynek programja a vidék közbiztonsága volt, kétszáz - formaruhában, és katonai alakzatban felvonuló, - gárdista vett részt. A rendezvény szervezésekor nem

engedélyezték az ún. "cigánysoron" való menetelést, mert ebben az esetben nem tudta volna a rendőrség a közbiztonságot, a rendet garantálni. A beszédekben - többek között - az alábbi kijelentések hangzottak el, részben az alperes meghívott szónoka, részben a gárda egyik tagja részéről:

- "azért jöttünk, hogy erőt adjunk az ittenieknek, hogy nincsenek egyedül, bátorítani, hogy ne túrják a cigányterroret"
- "nem a cigányság ellen, hanem a cigánybűnözés ellen szólunk,"
- "feladatunk mindenkinek a megvédése a cigány terror, a cigányhordák ellen",
- "a súlyos bűncselekmények elkövetőinek a büntetése ne néhány év börtön, hanem halálbüntetés legyen,"
- "igenis létezik cigánybűnözés".

A rendezvényt érintően egy interjúban elhangzott, hogy; "a többi cigány majd hagyja, hogy a másikat agyon verjék? Hát nem hagyják!".

Egy t-i honlapon megjelent, hogy szégyellje magát a M. G.. A sok cigány összefog, és véresre veri, és innen kiűzi azokat.

A F-n, 2008. június 21.-én megtartott rendezvényről készült felvételen elhangzott egy olyan kijelentés, hogy "le leszél vágva az összes purdéddal együtt." A másik oldalról pedig, hogy "idehozok ötezer cigányt, aztán meglátjuk mi fog történni."

A M. G. 2008. március 29.-i avatásán felszólalt főkapitány beszéde szerint fellépnek a társadalmat súlyosan sértő cigánybűnözés ellen. Utalt arra, hogy a legutóbbi, P-on tartott rendezvényre az O. C. Ö. vezetője odaszállított két száz cigányt, ahol öt gárdista nézett szembe a felheccelt, részeg, fenyegető hordával.

A M. G. működésével szemben ellenérzést kifejezőkre utalva azt mondta, hogy nem kívánunk megfelelni, a jelenleg regnáló politikai elitnek. "Nem érdekel bennünket hogy egyes közszereplők miként hazudoznak kaftános uraik megbízásából." 2008. szeptember 7.-én a M. G. főkapitánya S-on annak a véleményének adott hangot, hogy a nemzet veszélyben van. "A mocskos cionista világrend elérkezettnek látja az időt, hogy a Kárpát medencét a sáskák hazájává tegyék. Történelmünket meghamisítják, tulajdonukat elbitorolják, a holokauszt marketing üzletté vált."

A felülvizsgálati bíróság álláspontja szerint a perben vizsgált rendezvényeken nem pusztán az egyes településeken uralkodó, és nem vitásan súlyos feszültségeket hordozó állapotokra kívántak rámutatni. Azokon olyan kijelentések is elhangzottak, amelyek az érintett, célzott személyi kör közösségi szinten is érzékelhető és értékelendő biztonsághoz, szabadságához való jogát is sértették, fajgyűlöletről tettek tanúságot, és ennek következtében sérült a közrend és a köznyugalom is. Az a tény, hogy a rendezvényeken nem történtek erőszakos események, nem jelenti azt, hogy - az idézett kijelentéseket is figyelembe véve - nem állt fenn azok konkrét veszélye.

Helyesen mutatott rá a másodfokú bíróság, hogy az általa vizsgált rendezvények nem a megoldás irányába mutattak, hanem a meglévő feszültségeket gerjesztették, anélkül, hogy azok feloldására törvényes eszközeik lettek volna. Ilyen értelemben helytálló a másodfokú bíróságnak a "fogyul ejtett közönséggel" kapcsolatos okfejtése. Nem egyszerűen arról van szó, hogy a kifogásolt, nem tetsző beszédek nem kell meghallgatni, hanem arról is, hogy azoknak milyen "utóélete" lehet. Ki tudja-e vonni magát a célzott közösség annak hatása alól, vagy az, a rendezvény befejezése, a részt vevők, és a rendőrség elvonulása után tovább gyűrűzik, tovább hat, és az, a közrend és a köznyugalom megsértésével járhat, annak veszélyét idézi elő.

Annak a helyzetnek a megítélésében, hogy a Római Egyezmény 10. cikkének 2. pontjában írt korlátozást, - a közbiztonság megőrzése, zavargások

elkerülése érdekében - az adott államnak, mint a helyi körülmények legjobb ismerőjének miként kell alkalmazni, mérlegelési joga van (Öllinger - Ausztria ügy, EJEB 76900/01 számú ügy). A Legfelsőbb Bíróság álláspontja szerint a rendelkezésre álló tények és bizonyítékok okszerű mérlegelésével jutottak az ügyben eljáró bíróságok arra a következtetésre, hogy az alperes szervezeti keretei között tevékenykedő természetes személyek túllépték a szabad véleménynyilvánításnak azt a határát, ameddig az, alkotmányosan is védelemben részesülhet.

Amint azt az EJEB 2009. június 30-án meghozott 25803/04 és a 25817/04. számú Herri Batasuna és Batasuna - Spanyolország egyesített ügyben egy párt feloszlata során kifejtette, az erőszakhoz folyamodás lehetőségét ki nem záró magatartásokról és nyilatkozatokról lehet beszélni akkor, ha azok alkalmasak arra, hogy a nevezett pártok támogatói és egyéb politikai formációk szimpatizánsai között társadalmi konfliktust váltsanak ki. A helyzet megítélésénél az említett cselekményeket a maguk összességében kell értékelni.

A Legfelsőbb Bíróság osztja a másodfokú bíróságnak - az EJEB ítélezési gyakorlatával is alátámasztott - azt az álláspontját, hogy a M. G. rendezvényei olyan konfliktus helyzetet idéztek elő, amely magában hordozta az erőszakhoz folyamodás lehetőségét is.

Az Etv. 1. § értelmében az egyesülési jog mindenkit megillető alapvető szabadságjog, amelyet a Magyar Köztársaság elismer, és biztosítja annak zavartalan gyakorlását. Az egyesülési jog alapján mindenkinek joga van arra, hogy másokkal szervezeteket, illetőleg közösségeket hozzon létre vagy azok tevékenységében részt vegyen. A 2.§ (2) bekezdése kimondja, hogy az egyesülési jog gyakorlása nem sértheti az Alkotmány 2. §-ának (3) bekezdését, nem valósíthat meg bűncselekményt és bűncselekmény elkövetésére való felhívást, valamint nem járhat mások jogainak és szabadságának sérelmével.

Az alperes- alapszabályának rendelkezése szerint- fő feladatának tekintette a magyar kultúra ápolását, hagyományainak megőrzését. Az alapszabályában rögzített célok nem jogellenesek, ezért a bíróság jogszabálysértés nélkül vette nyilvántartásba az alperest. Tevékenységének megkezdése után azonban az alperes egyesületi céllá tette többek között, a magyar kultúra és a történelmi emlékek ápolása mellett a rend-és a polgári védelmi feladatokban való részvételt, a nemzeti önvédelem erősítését. Ennek érdekében hozta létre a besorozott, és felesketett tagokból álló gárdát. Megállapítható tehát, hogy az alapszabályában írt tevékenységétől lényegesen eltért, ezért tevékenysége már ez okból is jogszabálysértővé vált. Ehhez társult a társadalmi, etnikai feszültségeket fokozó végrehajtási mód, amelynek következtében sérült a közrend és a köznyugalom, valamint adott személyi kör közösségi szinten is értékelendő biztonsághoz, szabadsághoz való joga. Az alperes, illetve annak szervezeti keretei között működő M. G. rendezvényein olyan gondolatokat közöltek a résztvevők, amelyek fajgyűlöletről tettek tanúságot. Mindezek a körülmények együttesen okozták az Etv. 2.§ (2) bekezdésében foglalt tilalmi rendelkezések megsértését is.

Az Etv. 14. § (1) bekezdése értelmében a társadalmi szervezet működése felett az ügyészség a reá irányadó szabályok szerint törvényességi felügyeletet gyakorol. Ha a működés törvényessége másképpen nem biztosítható, az ügyész a bírósághoz fordulhat. A 16. § (2) bekezdés d) pontja úgy rendelkezik, hogy a bíróság az ügyész keresete alapján feloszlattja a társadalmi szervezetet, ha annak működése a 2. § (2) bekezdésébe ütközik.

Helytállóan foglalt állást a másodfokú bíróság akként, hogy az Etv. 2.§ (2) bekezdésének megvalósulása esetén a bíróság részére nem áll rendelkezésére alternatíva, a jogsértően működő társadalmi szervezetet fel kell oszlatnia. Döntése a jogszabályoknak megfelelt, és mivel helyes az arra vonatkozó okfejtése is, hogy a M. G. valójában az alperesnek szervezeti egysége, a

felosztás hatálya a M. G-ra is szükségképpen kiterjedt.

Az alperes által megjelölt jogszabályok megsértése nélkül hozott ítéletet a Legfelsőbb Bíróság a Pp. 275.§ (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

A pernyertes felperesnek igazolt költsége nem merült fel, ezért arról a Pp. 270.§ (1) bekezdése folytán alkalmazandó 75.§ (1) és (2) bekezdése szerint rendelkezni nem kellett.

Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. tv. 5. § (1) bekezdés c.) illetve d.) pontja értelmében teljes személyes illetékmentességben részesül a költségvetési szerv, valamint a társadalmi szervezet. A pereszes alperes által le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket ezért a 6/1986. (VI.26.)IM rendelet 14.§ alapján az állam viseli .

Budapest, 2009. december 15.

Dr. Bodor Mária sk. a tanács elnöke, Dr. Pethóné dr. Kovács Ágnes sk. előadó bíró, Dr. Csóke Andrea sk. bíró, Dr. Kovács Ákos sk. bíró, Dr. Mészáros Mátyás sk. bíró